

В.О. ЛАРІОНОВ, аспір.

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ ТРАНСПОРТУВАННЯ ГАЗУ

Природний газ є одним з основних світових енергоносіїв і використовується в багатьох галузях народного господарства. Лідери світового газовидобування - Росія, США, Канада, Іран, Норвегія і т.д. За даними досліджень компаній BP та Cedigaz приріст споживання природного газу промислово розвинутими країнами складав з 1971-1980 приблизно 2% щорічно (3,9 % середньосвітові показники), але на рубежі 20 і 21 століть - 1,2% (середньосвітовий - 2,3%). Зміни в прирості в першу чергу пов'язані з нестабільністю на світових ринках енергоносіїв і економічними кризами. При зростанні споживання і розширенні географії використання природного газу, важливою проблемою є його транспортування. Враховуючи світову структуру споживання (електроенергетичний і комунально-побутовий сектори - 77% в 2008 році, в галузі промисловості (хімія, металургія та ін.) 10%, в якості моторного палива 2%, закачується в пласт та спалюється на факелах 11% природного газу) основні споживачі - країни з великою кількістю міського населення. Одним з джерел зниження ціни є підвищення економічної ефективності транспортування газу за рахунок ціноутворення та зниження втрат. Україна тяжіє і декларативно обрала шлях до Європейської моделі ціноутворення на газ, із застосуванням довгострокових контрактів за конкурентних і прозорих умов, де основними гравцями будуть національні газові компанії. При цьому з точки зору доступності газу для населення можливе часткове застосування американської моделі (однією з умов є наявність у широкому продажі альтернативних енергоносіїв для домогосподарств). У будь-якому випадку модернізація газотранспортної системи і встановлення цін, що наближені до ринкових, є необхідним для розвитку і виживання народного господарства країни. Можливе формування перехідних моделей, що засновані на елементах

досвіду інших регіонів щоб пом'якшити ціновий вплив в першу чергу на промисловість.

Список літератури: 1. *Дергунова, Н.А.* Основные тенденции и проблемы развития газовой отрасли России / Н.А. Дергунова // Управление экономическими системами: электрон, науч. журн. / Кисловодский институт экономики и права - [Электронный ресурс]. - Киров: ООО "Международный центр научно- исследовательских проектов", 2007. - № 3 (11). -№ гос регистрации статьи 0420700034/0023 2. Romain davoust, Gas Price Formation, Structure and Dynamics, Ifri, April 2008, ISBN: 978-2-86592-278-9. 3. <http://dolgikh.com> 4. <http://www.expert.Ua/articles/7/0/6652/> 5. <http://www.expert.Ua/articles/16/0/4931/>

А.М. ЛАРКА, аспір., НТУ“ХП”, Харків

ПОСЛІДОВНІСТЬ ЗАХОДІВ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з найбільш актуальних проблем більшості вітчизняних підприємств є подолання постійного і часто неконтрольованого зростання обсягів операційних витрат. Для вирішення цієї проблеми необхідна чітка програма дій щодо управління витратами і першим кроком в цьому напрямку є розробка комплексного плану та виділення етапів розробки і впровадження системи управління витратами. В зв'язку з цим пропонується виділити наступні етапи побудови системи управління витратами: 1) формування організаційних одиниць по управлінню витратами (центрів витрат і відповідальності); 2) інформаційне забезпечення обліку витрат; 3) планування витрат; 4) оперативний контроль витрат; 5) облік витрат; 6) аналіз витрат; 7) розробка корегуючих управлінських рішень.

Розробка та впровадження системи управління витратами починається з формування центрів витрат і центрів відповідальності. Саме це є запорукою ефективного функціонування майбутньої системи управління. Наступним кроком є побудова ефективної системи збору, передачі та обробки даних. На цьому етапі повинні бути визначені: підрозділи підприємства, які пов'язані зі здійсненням витрат та відображенням їх в обліку та контролем;